

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

26.08.2013 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

[Вестник Капитал daily](#)

✓ **Илия Келешев: Пазарите на машиностроителна продукция все още са обзети от несигурност**

Какво показват данните за машиностроителните компании през тази година?

- До април тази година включително резултатите за четирите месеца са съпоставими с тези от преди една година и дори по-добри. Не се сбъднаха песимистичните очаквания за по-сериозен спад в началото на 2013 г., каквито бяха симптомите през последното тримесечие на 2012 г. В онзи период поръчките от Европа за доставката на части за пътностроителна техника и за металоурежещи машини намаляха с над 20%, което показва, че производството на крайни изделия там се е свило. Отделни фирми преминаха на намален работен ден или на 4-дневна работна седмица.

Влошаването на резултатите при нас през тази година започна от началото на май. Настъпи рязък спад в износа за фирмите от всичките подсектори на машиностроенето (производство на машини и оборудване, метални изделия без машини и оборудване, производство на автомобили и на транспортни средства без автомобили - бел. авт.) както спрямо април, така и спрямо същия месец от миналата година - от 10 до 30 и повече процента. През юни има възстановяване на ръста при износа, но настъпи силен спад при оборота на вътрешния пазар при производството на машини и оборудване - 23.4%. Тоест от началото на май е налице голяма несигурност на пазарите на машиностроителна продукция. Има ръст в износа през юни, но равнището му продължава да е под това на април.

Полугодието не приключва добре за подсектора "Производство на транспортни средства без автомобили", което отчита 81% спад спрямо същия период на миналата година. Отражение върху това дава забавеното производство в корабостроенето. При останалите подсектори оборотът през първото полугодие на тази година е по-висок от този през същия период на 2012 г., макар при производството на машини растежът да е само 3%. Аналогично е положението и при износа - растеж през първото полугодие с изключение на производството на транспортни средства без автомобили.

Машиностроенето е експортно ориентиран сектор. При производството на машини износьт е над 80%, като 75% от него е за страни от ЕС. Другата част е в Русия, САЩ, в страни по целия свят. Размириците в Северна Африка и Близкия изток сринаха пазарите.

Какви са очакванията?

- Очаквано е с излизането на основни индустриални страни от ЕС от кризата да настъпи оживление и у нас. То обаче става с определено закъснение. Така например кризата в Западна Европа започна в средата на 2008 г., а в машиностроенето у нас - в края на 2008 и началото на 2009 г. Вероятно и сега, ако ръстът на германската, френската и други икономики от ЕС продължи, след 3-4 месеца може да се очаква растеж и при нас. Важно е засега предприятията да съхранят потенциала си. В редица производства той вече е изгубен, а на ръба на оцеляване са други фирми.

Инвестират ли достатъчно машиностроителните фирми, за да могат да са конкурентни и да разширяват пазарите си?

- За инвестиции в момента мнозинството от фирмите разчитат основно на проектите по линия на оперативна програма "Конкурентоспособност". Машиностроителните предприятия са много активни още от стартирането на програмата, включително и в приключилата миналия месец процедура за иновации. Интерес се очаква и към процедурата "Технологична модернизация на МСП". Не са много кандидатите по редица причини по процедурата енергийна ефективност. Благодарение на евросредствата редица фирми направиха значими инвестиции в нови технологии и оборудване. Не сме правили точна статистика, но компаниите от сектора са с висок дял успешни проекти на фона на другите сектори, натрупаха опит. Има и фирми, които направиха значителни инвестиции със собствени и привлечени средства. Внедряването на нови технологии е една от причините предприятията да произвеждат същата продукция с по-малко хора. Броят на заетите във всички подсектори на машиностроенето към 30 април тази година е 100 989 души при 102 664 през април 2012 г. Все още сме много далеч по производителност и инвестиции спрямо другите страни от ЕС.

Как се отразява на дейността на фирмите неспокойната обстановка в страната или за производството това няма особено значение?

- Разбира се, че има значение. Интересът на чуждестранните инвеститори е никакъв, от време на време постъпва някое проучване за коопериране и това е като че ли всичко. Като експортно ориентирано машиностроенето зависи преди всичко от международния пазар, а знаем, че и той е с проблеми. Лошото е и това, че започват да гледат на българските фирми като на доставчици от размирнен регион и се увеличава натискът за намаляване на цените. Да не говорим за това колко млади хора ще си вземат еднопосочни билети.

Продължава ли да има недостиг на квалифицирани работници в сектора или голямата безработица в момента е туширала този проблем?

- Проблемът не само че продължава да е актуален, но се и задълбочава. Въпреки че се съкращават работници, фирмите изпитват недостиг от квалифицирани кадри и няма откъде да ги намерят. Съставът на работещите в сектора застарява

ежегодно - над 55% от работещите са на възраст 45-50 години. Трудно се намират кандидати млади хора, постъпващите на работа са с много слаба подготовка. В редица региони от страната професионалните гимназии не обучават ученици по машиностроителни специалности. Паралелките се закриват всяка година. Да не говорим, че кадри за леляството вече не се подготвят никъде - нито в професионалните гимназии, нито във ВУЗ. Проблеми има и с инженерните кадри, но те са от друго естество и са сравнително по-леко разрешими.

Голяма част от европейските средства са насочени към малките и средните предприятия. Това не ощетява ли машиностроителните фирми?

- В България има над 3000 машиностроителни фирми. В 2200 от тях работят около 8000 души. Като изключим малките - до 50 души персонал, и средните - до 250 души, в големите фирми са ангажирани 47% от работещите в отрасъла. Друг е въпросът дали големите фирми в машиностроенето са действително големи. Съгласно европейската класификация и българското законодателство, щом фирмата е с персонал над 250 човека, тя е вече голяма. Нищо, че по оборот и активи голямата част от тях у нас са средни и дори малки. Във версията за новия планов период министерството на икономиката е въвело нова категория "междинно предприятие", което е голямо само по броя заети, а средно по другите два показателя. Считаме, че при преговорите с ЕК това трябва да се отстои на всяка цена. Ако то не стане, достъпът на тези "големи" фирми от машиностроенето до еврофондовете ще е силно ограничен.

Важни обществено-икономически и политически теми

[Вестник Труд](#)

✓ НАП алармира фирмите за измамници

Данъчните са на път да реализират дълго отлагана мярка за борба с измамите. Националната агенция за приходите ще алармира средните и големите фирми, че техни доставчици са рискови и че в бъдеще ги очакват ревизии заради това, научи "Труд".

Това е една от мерките на новия шеф на НАП Бойко Атанасов, представени на национално съвещание на ръководството на НАП в средата на август, на което са присъствали премиерът Пламен Орешарски и финансовият министър Петър Чобанов.

Идеята на мярката е данъчната измама да се предотврати навреме и фирмите по веригата да бъдат информирани за действията на НАП, така че да не бъдат поставени пред свършен факт при ревизия след години. Първоначално мярката ще се приложи само за големите и средните фирми, чието ръководство ще бъде информирано директно на срещи с данъчните.

Експерти от НАП и бизнеса отдавна твърдят, че фирмите трябва навреме да се информират за рискови доставчици, така че хем коректният бизнес да не бъде натоварван при ревизия с огромни дългове заради измамници по веригата, хем щетата за бюджета да се предотвратява навреме. Според експертите обаче информирането не бива да става на срещи, а да се връчва под формата на стандартен писмен формуляр, при това на всички фирми, а не само на големите. Така при ревизии в бъдеще данъчните много по-лесно ще докажат, че фирмата е знаела, че има рискови доставчици, защото е била предупредена за това.

Заради практиката на Съда на ЕС данъчните вече имат указание, преди да напишат акт за отказ на голям данъчен кредит да докажат, че фирмата е знаела за измамата. Със същото указание на фирмите се дава възможност да си анулират фактурите с рисковия доставчик, с което той губи данъчния кредит, но поне не трупва задължения пред НАП, не му се налагат парични санкции и за случая не се уведомява прокуратурата.